

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. I. An exemplis judicandum sit de justitia Libertatum Ecclesiae Gallicanae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

CAPUT PRIMUM.

An exemplis judicandum sit de justitia Libertatum Ecclesie Gallicanae.

1. **I**llustrissimus Petrus de Marca, materiam libertatum Gallicanarum exemplis commodius tractari arbitratus est; Relicta, inquit in admonitione ad Lectorem art. 2. discussione juris, tutior est planè facti inquisitio, qua fines veterum possessorum demonstrare possit; cujus cognitionem assequemur, si antiqua monumenta revolventes, quid utriusque potestatis Principes in re controversa aliquando egerint, accuratè expendamus. Habet tamen illa disputandi ratio sua incommoda, eaque maxima, ut præsensit idem Autor: Atamen, inquit, dissimulandum non est viam istam publicam multis insidiis, & veluti latronum prætenturis expositam esse: quia scilicet in expansa illa saculorum serie, varia occurrunt exempla, hinc & inde usurpata jurisdictionis; qua incipitem animum ad desperationem inveniendæ veritatis adigant. Has tamen difficultates superari posse subjungit, adhibitis nimirum temperamenti à prudentia præscribendis.

2. Ego certè utiliùs judico non oriri contentiones, quàm ortas componi, nec illarum ortum præveniri efficacius, quàm si suis quæque finibus contenta sit potestas; Non posse autem intra fines illos contineri, si eos ignoret; atque adeò concordia inter Sacerdotium, & Imperium meliùs consuli ab iis, qui utriusque potestatis jura elucidaverint, quàm ab iis, qui varia congesserint exempla, & plerumque contraria, præsertim si quid factum fuerit, non autem quid fieri debuerit, examinent. Nisi enim facta justa supponantur, qui poterunt in exemplum trahi? Quomodo autem justa supponentur, nisi aliunde statuatur regulæ, quibus de illa justitia ferri sententia queat? Regulæ autem illæ quid aliud sunt, quàm partium jura, quæ consequenter nosse primùm oportet? At verò si cognita fuerint, faciliùs erit ea non prætergredi.

3. Cæterùm pugnat non solum cum Dialecticæ legibus, sed etiam cum rectæ rationis judicio, ut ex factis singularibus,

bus, qualia ferè sunt omnia, ob diversas, quibus vestiuntur, circumstantias, generales regulæ concludantur. Ex axiomatis, seu principiis generalibus eliciuntur singulares conclusiones, non e contra. Ex eo solo, quod res aliqua semel facta est, non sequitur, ut semper fieri possit. Imò rarò hinc probatur eam rursus fieri posse. Vix enim contingit, ut quæ concurrerunt ad efficiendam rem justam, iterùm omnia recurrant, quamobrem jure civili rectè cautum est, non exemplis, sed legibus judicandum esse l. nemo judex quæ est 13. ff. de sent. & interloc.

4. Sua quidem autoritate non carent exempla, cum ferendum est de similibus factis judicium; sed ita si adsint, & consentiant necessariæ conditiones. Oportet primò, ut exempla conformia sint, & consentientia, cum enim contraria non minus illustria, opponuntur, vel illorum, vel utrorumque robur concidit. Secundò necesse est ut justitia eorum probata sit, à quibus petuntur exempla; Nec enim in tanta Regum Franciæ, & Reginum Officialium, ac in longè majori Pontificum Romanorum, aut Episcoporum Gallicanorum serie, deesse potuerunt aliqui, quorum desideria, vel etiam res gestæ justitiæ limites non transcenderint, quorum exemplis, ut legibus, uti velle iniquum omninò esset. Tertio opus est, ut ab iis, quorum intererat, improbata non fuerint, imò nec ignorata, saltem si illorum consensus intercedere debuit ut plerumque necesse est. Quarto non debent exempla legibus esse contraria, maximè Divinæ, aut naturali; Alioquin enim, ut Juris textus, glossa, & Doctores monent, non leges abrogant, sed per leges corrigenda sunt. Quintò suspecta sunt semper exempla eorum, quorum ita facere plurimi intererat, præcipuè si, ut in secunda conditione diximus, pietatis, ac justitiæ laude non floreant.

5. Quæ ultima conditio, cum in plerisque deficiat exemplis, quæ in materia libertatum Gallicanarum adducuntur, nisi suppleatur à secunda, vix inde validum trahetur argumentum. Constat exemplo Summorum, sanctissimorumque Pontificum, quales v. g. extiterunt S. Innocentius, S. Leo, S. Gregorius; & alii, sicut, & Antistitum Gallicanorum doctrina, & sanctimonia illustrium, quales fuerunt S. Ire-

næus, S. Avitus, S. Cæsarius, &c. maximi ponderis esse; atque autoritatis. Cùm enim Divinæ, & Ecclesiasticæ scientiæ peritissimi fuerint, potestatis suæ fines non ignorarunt; cumque sanctissimi extiterint, positos à Christo limites excedere voluisse non facile præsumendi sunt. Sed de aliis minori sapientia, vel pietate præditis non ita facile idem posset judicari.

6. Quod de exemplis diximus, ad possessionem accommodandum est. Licet enim possessio antiqua, constans, publica, bonum sit justitiæ argumentum, ac taciti eorum, quorum refert, consensus: Tamen si partes adversæ semper restiterint; si per facta, vel protestationes contrarias sese opposuerint; possessio ex jure, non ex possessione jus estimandum est.

7. Sed & illud quoque animadvertendum est, possessionem & exempla, quò recentiora sunt, eò valere minus ad probandam rei justitiam. Ex quo enim tempore fervere cœperunt contentiones, unaquæque pars; ut in omni genere disputationis mos est, iniquum fortè petiit, ut æquum auferret; unaquæque juris principia sibi statuit; Unde contigit etiam, ut Doctores plerique alterutri parti impensius faverint, nec facile illorum credatur autoritati, nisi fortè cùm in ejus partis præjudicium loquuntur, cujus jura tuentur. Cùm enim ea diligentius inquisierint, adversus ea vix quidquam temerè concedunt.

8. Ergò ex Canonibus, maxime ex antiquioribus, ut in generalibus quæstionibus, sic in singulis difficultatibus, controversiæ dirimendæ sunt; in quo periculum quidem est, ne humanum ingenium rationum, & responsionum, cùm proprio commodo invitatur, feracissimum, modum suggerat eludendarum sacrarum legum, aut etiam contra proprium, illarum sensum in suum favorem detorqueat: tamen præterquam quod in cæteris omnibus idem metuendum est, si defuit bona fides; Canones Ecclesiastici, vel ex se ipsis, vel ex comparatione cum aliis, in rebus capitalioribus ita perspicui sunt, ut judicio publico damnentur, qui reluctentem in eis veritatem obscurare nitantur. Verùm quia, ut diximus, non omninò contemnenda sunt argumenta, quæ ab exemplis ducun-

ducuntur, præcipua ex iis, quæ circa libertates Gallicanas expendenda supersunt, in hoc libro discutimus. Jam enim occasione illarum originis aliqua in primo libro tractata sunt.

CAPUT II.

De sancti Gregorii Episcopi Turonensis in propugnandis libertatibus Ecclesie Gallicanæ studio.

1. Sanctus Gregorius Episcopus Turonensis laudatur à Joanne Launoio Doctore Parisiensi epistolarum par. 6. ep. 5. quod fuerit *vir fide dignus, & libertatum Ecclesiasticarum Assertor, & vindex acerrimus.* Huic ego laudi libens subscribo. Videamus igitur, quæ fuerint libertates, quas tanto studio propugnauit sanctus ille Antistes Gallicanus.
2. Anno 577. cum Rex Chilpericus, incitante Regina Fredegunde, Prætextatum Episcopum Rothomagensem de crimine læsæ Majestatis falsò accusatum vellet opprimere, solus restitit Gregorius. Rem narrat ipse histor. Francor. lib. 5. cap. 18. aut, ut alii distingunt, 19. Ejus narratio ibi legetur cum voluptate. En quomodo Episcopos Parisiis congregatos, ac Regis voluntati reniti non audentes alloquitur; *Attenti estote quasi sermonibus meis, o sanctissimi Sacerdotes Dei, & præsertim vos, qui familiares esse Regi videmini. Adhibete ei Concilium sanctum, atque Sacerdotate, ne exarscens in Ministrum Dei pereat, ac ira eius, & Regnum perdat, & gloriam. Illis verò silentibus, adjecit; Memento, Domini mei Sacerdotes, verbi Prophetici, quod ait, si viderit speculator iniquitatem hominis, & non dixerit, reus erit anime peruenitis. Ergo nolite silete, sed prædicare, & PONITE ANTE OCULOS REGIS PECCATA EIVS, NE FORTE EI ALIQUID MALI CONTINGAT, ET VOS REI SITIS PRO ANIMA EIVS.*
3. Regem autem de servandis Canonibus serò monet; *HABES LEGEM, ET CANONES. HAC TE DILIGENTER REMANERE OPORTET. Et tunc quo præceperint, si non observaveris, noveris tibi Dei iudicium imminere.* Ac deinde; *Tu verò qui alios de justitia culpas, pollivere prorsus quod legem, & Canones non omittas? Et tunc credimus, quod* justii-